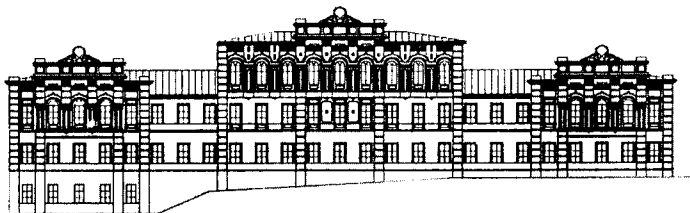


**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**ПРОБЛЕМИ МУЗЕЄЗНАВСТВА, ЗБЕРЕЖЕННЯ
ТА ВІДНОВЛЕННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ**

(До 85-річчя Харківської державної академії культури та 25-річчя відкриття першого в Україні музейного відділення ХДАК)

Матеріали всеукраїнської науково-теоретичної конференції
14–15 травня 2014 р.



Харків
ХДАК
2014

УДК[069:930.85](063)
ББК 79.1я431+63.3(4УКР)-7я431
П 78

Друкується за рішенням ученої ради
Харківської державної академії культури
(протокол № 11 від 29.04.2014 р.)

Редакційна колегія:

В. М. Шейко	д-р іст. наук, проф., чл.-кор. НАМУ, ректор ХДАК
М. М. Каністратенко	канд. іст. наук, доц., перший проректор ХДАК
С. І. Лиман	д-р іст. наук, проф. ХДАК
О. О. Тортика	д-р іст. наук, проф. ХДАК
С. В. Потрашков	д-р іст. наук, проф. ХДАК
О. В. Жукова	канд. іст. наук, доц. ХДАК
Л. Ф. Торбовська	нач. ред.-вид. відділу

...

П 78 Проблеми музеєзнавства, збереження та відновлення історичної пам'яті (до 85-річчя Харківської державної академії культури та 25-річчя відкриття першого в Україні музейного відділення ХДАК) : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф., 14–15 трав. 2014 р. / [редкол.: В. М. Шейко та ін.]. — Х. : ХДАК, 2014. — 100 с.

Висвітлюється доробок відомих науковців, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів України та зарубіжних країн, співробітників провідних музеїв з проблем музеєзнавства та історичного краєзнавства, підготовки фахівців музейної галузі в Україні.

УДК[069:930.85](063)
ББК 79.1я431+63.3(4УКР)-7я431

© Харківська державна академія
культури, 2014

няної війни, які відбувалися в певній місцевості. Ці заходи популярні серед не тільки місцевого населення, а й туристів.

Також краєзнавчі музеї здійснюють різноманітні конкурси майстрів народного мистецтва, художників і фотографів, кращі роботи котрих розміщують в експозиції музею. Співпрацюючи з місцевою пресою, краєзнавчі музеї мають змогу публікувати різноманітні матеріали зі своїх фондів. Так, наприклад, Ізюмський історико-краєзнавчий музей імені М. В. Сібільова в районній газеті «Обрії Ізюмщини», неодноразово публікував фотоматеріали з фондів музею, які ознайомлювали місцеве населення із архітектурою та забудовою міста Ізюм, починаючи з другої половини ХІХ ст. Деякі з краєзнавчих музеїв Харківщини мають власні сайти (хоч і невисокої якості), де вони розповідають про історію міста та музею, а також висвітлюють свою діяльність.

Проте поряд із позитивними тенденціями в музейній справі Харківської області спостерігаються явища, що свідчать про нестабільність процесів, які відбуваються в регіональному музейництві. Внаслідок складної економічної ситуації обсяг коштів, які надають на розвиток музейної справи, не задовольняє реальних потреб і не сприяє ефективному розвитку місцевих музеїв. Видатків з обласного і місцевих бюджетів на утримання музейних закладів вистачає лише на оплату праці та комунальних послуг. Не вистачає коштів на поповнення музейних фондів, реставрацію музейних предметів, проведення ремонтно-реставраційних робіт, встановлення сигналізації й оновлення музейного обладнання. Брак фінансування впливає і на кадровий склад. У деяких музеях працюють лише 1–2 співробітники, що значно обмежує можливості музеїв якісно виконувати свої функції. Тому культурно-просвітницька діяльність краєзнавчих музеїв Харківщини можлива лише завдяки значному ентузіазму, добросовісній і повній віддачі своїй роботі їх співробітників.

О. Д. Іванов

СУЧАСНИЙ ДОСВІД ЕКСПОЗИЦІЙНОГО ТА НАУКОВО-ОСВІТНЬОГО МОДЕЛЮВАННЯ ХАРКІВСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО МУЗЕЮ

На початку ХХІ ст. відзначається посилення інтересу громадськості до локальних досліджень з історії регіону, краю, міста, що пов'язано зі зростанням національної свідомості. За таких умов тематична спрямованість експозицій та форми культурно-освітньої роботи музею набувають усе більшого значення, як дієвий засіб громадянсько-патріотичного виховання.

На сучасному етапі основою науково-експозиційної роботи Харківського історичного музею є створення тимчасових виставок. Так, у 2013–2014 рр. у рамках підготовки до 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка створено такі виставки: «Співець народної долі», «Слобожанський уклін», які експозиційно та художньо трансформувалися у велику виставку «Скарби Вели-

кого Кобзаря». На виставці були представлені раритетні матеріали з колекції музею, що розкривають життєвий та творчий шлях Тараса Шевченка.

Серед різноманітних форм науково-експозиційної діяльності Харківського історичного музею важливе місце належить пересувним виставкам, що надають змоги мобільніше реагувати на запити сьогодення. Серед пересувних виставок: «У вирі подій Переяславська Рада 1654 р.», «Віхи історії. Українське козацтво», «Подорож минулим. IX–XVIII ст. До 360-річчя заснування Харкова». Суть пересувної виставки в демонстрації матеріалу на планшетах – інформаційних стендах. Предметне наповнення тематичних розділів виставок складають предмети з колекції ХІМ.

Для системи музейної комунікації музею характерний синтез науково-експозиційної та науково-освітньої роботи. Зокрема розробили музейні заходи: «Подорож в минуле. Місто-фортеця Донець: заснування розвиток, запад», «Іван Дмитрович Сірко – легендарний отаман запорозьких козаків», «Стародавній Харків. Історія заснування міста», «Г. С. Сковорода. Мандрівка у пошуку людського щастя»; факультативні заняття «Хто охрестив Русь», «Козацькі клейноди, як пам'ятки історії» «Ми чуємо тебе Кобзарю крізь століття (до 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка)», різноманітні лекції, вікторини та багато іншого. Інтерактивні методи роботи з відвідувачами дозволяють охопити матеріал додатковий, не представлений в експозиції.

Сучасні науково-експозиційні та науково-освітні моделювання ХІМ підвищують доступність та суспільну значущість музейних фондів, сприяють відпрацюванню та вдосконаленню методів експозиційної та культурно-освітньої роботи Харківського історичного музею.

С. І. Посохов

МУЗЕЙ АРХЕОЛОГІЇ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. В. Н. КАРАЗІНА НА ШЛЯХУ ОНОВЛЕННЯ

У Харківському національному університеті ім. В. Н. Каразіна в межах програми підготовки до 210-річчя від дня його заснування ведеться робота з реконструкції Музею археології. Потреба в цьому назріла давно, адже у фондах музею зберігається велика кількість артефактів, немало з яких є унікальними, гідними провідних археологічних музеїв країни та світу. Ця колекція почала формуватися в 1807 р. і нині фонди музею містять понад 200 тис. артефактів. Зокрема, в музеї зберігається найбільша колекція в Лівобережній Україні з розкопок скіфських поселень та поховань (здебільшого розкопок легендарного міста Гелона – Більського городища), матеріали розкопок літописного давньоруського міста Донець, найбільша в Україні колекція предметів салтівської археологічної культури (доби Хазарського каганату) та ін. На жаль, тривалий час університет був не в змозі представити свої археологічні колекції науковцям та всім бажаючим, оскільки він фактично перетворився на фондосховище.